



ויקהל פקודי

מאמרים ושיחות ממור"ר הגה"צ  
רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א

"ולקחת את שמן המשחה וגו' וקדשת אותו ואת כל כליו והיה קדש וגו' וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים" (מ', ט"ו), ראוי להתבונן מאוד לאיזה טעם כתב בכל הכלים והיה קדש ובהגיעו אל המזבח כתב קדש קדשים, וכבר עמד בזה הרמב"ן.

והנראה על דרך פשוט אם ישר בעיני ה', ובהקדם מה דאיאת בוזה"ק בפרשת בראשית וגם בפרשתן פיקודי, סוד שבעה היכלות ההולכים מתתא לעילא, היכל לבנת הספיר, היכל עצם השמים, היכל נוגה, היכל הזכות, היכל האהבה, היכל הרצון, ופרוכת המסך שהוא היכל קודש הקדשים, שהם כנגד ז' מדות ג"כ מתתא לעילא, היכל לבנת הספיר כנגד יסוד ומלכות, למעלה מזה היכל עצם השמים כנגד מדת ההוד וכן עזה"ד ז' מדות עד היכל קדש הקדשים שבו מתלבש עולם האצילות בין שני הכרובים המכונים לו"א ונוק'.

והנה בעת הסתלק הנשמה מן הגוף ואדם אל עפר ישוב,

אזי נפרדים היסודות הגשמיים ושבים כל אחד אל מקורו ושורשו, היינו שהעפר נבל בעפר והאש נשאב בגלגל האש וכו', וכן חלקי הנשמה שלו שהם נפש רוח נשמה חיה יחיה, נמשכים כל אחד אל מקורו, ועל הדרך הזה שהם שבים אל מקורם, הם עוברים מהיכל להיכל הנ"ל, ויש להן תענוג גדול מאוד בעוברים בהיכלות ההם, כדוגמת משל האדם שהולך אל המלך ואגב דרכו הולך בין כמה היכלות וטרקלינים יפים מאוד, וכמה ששורשי נשמתו גבוהים יותר, אזי הם עוברים עוד ועוד היכלות עד שמגיעים למקומם הנכון, והתכלית הגבוה ביותר שאפשר להגיע הוא היכל קודש הקדשים שבו הארון והכפורת ואשר בו מאירים כאמור הכרובים עליונים שהם התלבשות האצילות ממש בראש הבריאה, ואל המקום הזה שואף זורח כל בעל נפש, "מתי אבוא ואראה פני אלוקים".

וגם נפש הנביא בהתפשטו מן הגשמיות והתכללותו בצורות העליונות לשאוב ממבוע הנבואה ולהמשיך טללי אורות ושפע קודש, הוא גם כן עובר דרך ההיכלות הנ"ל, וכמה שנשמתו יותר מזוככת הוא אוצר כוח ללכת עוד מהיכל להיכל, עד שמגיע למקום הנורא ההוא שהוא פרוכת המסך עליו נאמר "והבדילה הפרוכת לכם בין קדש ובין קדש הקדשים" (שמות כ"ו, ל"ג) ושם כלתה נפשו באפיסה רבה ונאבדים ממנו החושים והיה לניחוח ואישים.

וכן גם כן בעת התפילה שמתרחק מן העולם והולך אל השי"ת בחבלי כסף מעולם לעולם, מעשייה ליצירה ומיצירה לבריאה, ובעולם הבריאה שהוא ברכות ק"ש הולך מהיכל להיכל, עד שבהגיעו ל"תהילות לאל עליון גואלם", אזי מאירים אליו הכרובים עליונים המשתלשלים מאצילות להיכל קדש הקדשים ונכלל עמהם בתשוקה נוראה ובאמרו אדנ"י שפתי תפתח, אז נעשה מהיכל קדש הקדשים עולם האצילות ממש ונעשה ייחוד שלם.

ואמנם ז' היכלות הללו הם בבריאה, אך כמו כן יש ז' היכלות בכל עולם ועולם, היינו ביצירה ובעשייה, והם ז' מדרגות זה לפנים מזה שהנפש הולכת בהן מידי בואה להתדבק בקודש.

והנה מעשה המשכן היה תמונת העולמות העליונים בדיוק נמרץ מאוד, עד שכשביקש אדם ללמוד עץ החיים, לא היה נצרך יותר מלהביט במשכן ותיכף הרהיבו בנפשו צורות היכלות העליונים מתנוצצים ומבהיקים בנועם אור עליון. ובוודאי היכל קודש הקדשים שבו הארון והכרובים הוא כנגד היכל קודש הקדשים שבבריאה שבו השתלשל מאור האצילות בעצמו, וכמו כן בהיכל קודש הקדשים שבמשכן ירדה שכינה לשכון בין שני בדי הארון, ואחר כך האירה השכינה מחוץ לפרוכת המסך פחות מעט כנגד היכל הרצון, ושם השולחן והמנורה ומזבח הפנימי וכלי הקודש שהאירו מזיו ההיכלות שבבריאה, עד שהבדילה הפרוכת בין המשכן לחצר ומשם והלאה התחיל להאיר עולם היצירה, ושם בראש עולם היצירה שהוא היכל קודש הקדשים דיצירה אשר בו מאיר עולם הבריאה למטה, (כשם שמאיר עולם האצילות בקדש הקדשים דבריאה), שם היה מקום המזבח החיצון שעליו עולים הקרבנות והנפשות נקשרות בקשר אמיץ למעלה.

ולזה, בהגיע משה רבינו לקדש המזבח החיצון, נאמר "והיה המזבח קדש קדשים", כי הוא באמת בחינת קדש הקדשים העליון שבראש הבריאה שבו מתנוצץ אור האצילות ממש, וגם הוא בחינת קדש הקדשים.

ולאיזה טעם באמת עוררה התורה הקדושה על בחינה זו, אף שיש בחינת קדש הקדשים למעלה למעלה ממנה בראש הבריאה ששם הארון והכפורת, אמנם, ענין היכל

קדש הקדשים שבו מעבר הנשמה מעולם לעולם להתבטל ממצייאות הראשון ולהתכלל בעולמות העליונים באהבה רבה, ובחינה זו אליבא דאמת היא ענין עשרה הרוגי מלוכה שהתפשטו מן הגוף לגמרי בקבלת מסירות נפש, ונפשם חזרה להיכלל באור עליון צח ומצוחצח, וכן בחינת נזה ואביוה שעלו למעלה ונסתלקו לגמרי, נזה ולפנים והתלבש מלאכות ולא היה בו ממידת אדם כלל כמ"ש בספה"ק, ואשר ע"כ מוזכרים ביוה"כ מיתת בני אהרן ועשרה הרוגי מלוכה כמבואר, שזה בחי' "קרבן אדם", היינו שהאדם עצמו הוא הקרבן שנפרד מהרכבתו וחוזר לשורשו, והיינו כי מאיר בו עולם האצילות העליון ממש בחי' אדם, שזה היה בחי' קדש הקדשים העליון שהנכנס לשם מתחייב בנפשו ממש.

ואמנם מרחמי השי"ת על נשמות ישראל שיוכלו לעובדו בעודם בגוף ולעשות לו נח"ד, בא ענין הקרבן הגשמי שהוא כנגד נפש הבהמית שבאדם שבו שורש החטא, אשר על ידי שמקריב הקרבן על המזבח ורוח הבהמה נפרדת מן הגשם והניצוץ עולה למעלה לריח ניחוח, הנה בעת הזאת נפש האדם מתכלל בקרבן ונחשב לו כאילו נכנס בקדוש הקדשים העליון שבראש הבריאה, וזהו בחי' קדש הקדשים שבראש היצירה שבו מאיר בחי' הבריאה שהבריאה היא בחי' בהמ"ה בסוד "בהמות בהררי אלף" שהוא בחי' קרבן בהמה שעולה על מזבח החיצון, ואשר על ידו אפשר לאדם בחסד עליון ורחמים גדולים גם כן להיכלל בשורשו ולהידיבק בו ית' במסירות נפש. ולזה מעוררת התורה דייקא על בחי' שהוא התגלות נפלא לאין ערוך, שיתנוצץ האור יקר של התלבשות האצילות בראש הבריאה, עד למטה במקום התלבשות הבריאה בראש היצירה, לתת תקווה לאיש ישראל להיות דבוק בו יתברך בעודו בחיי חיותו.

ומחמת כי התורה היא נצחית בכל אדם ובכל עת, אף שאין לנו עכשיו משכן וקרבן, עם כל זה ראוי להיות נפש האדם רואה תמיד כאילו אפרו צבור על גבי המזבח ויהיו עיניו וליבו שם כל הימים על המזבח החיצון שבו הקרבן הקרבן וכו' יוצא ממצייאות ונכלל בעולם עליון, ומן המזבח החיצון יבוא אל המזבח הפנימי עד שתכלה נפשו בקדוש הקדשים בין שני בדי הארון.

(רעווא דרעוויין פרשת פיקודי תשע"ט)

מילין יקירין התעוררות במאצעות התקופה

הנה יד ה' הויה במקנך וגו'. לעת כזאת אשר יד השם נתגלה בעולם במלוא עוזו, "שמעו עמים ירגוון חיל אחז יושבי פלשת" בראותם אזלת ידם, מוטל על כל אדם מישראל לפקוח עיני שכלו בהשקפה נכונה, ובוודאי ראשית כל דבר הוא קיום ציווי התורה "ונשמרתם מאד לנפשתיכם" בלי שום הוראת היתר, אמנם גם את פנימיות הענין יש להבין.

איתא בגמ' ברכות (דף ס"א ע"ב): "תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה, אמר ליה עקיבא אי אתה מתיירא מפני מלכות, אמר לו אמשול לך משל, למה הדבר דומה לשועל שהיה מהלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום אמר להם מפני מה אתם בורחים אמרו לו מפני רשתות שמביאינן עלינו בני אדם, אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם, אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות לא פקח אתה אלא טפש אתה, ומה במקום חיותנו אנו מתייראין במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה" עכ"ל הגמ'. ובימינו אנו מובנים מעט עומק דבריו של ר"ע, אשר בעת שאנו יושבים ועוסקים בתורה שנאמר בה (דברים ל' כ') "כי הוא חייך ואורך ימך" אירע לנו כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה על אחת כמה וכמה חלילה וחלילה.

ובאמת היה רבי עקיבא יכול להוכיח את ישראל ולבאר להם מפני התרגשה ובאה צרה זו על ישראל שהורה מלכות הרשעה לאסור לימוד התורה, מחמת שלא למדו ישראל כראוי לשמה, ורפו ידיהם מן התורה, והראיה שמתחדשים גזירות על ענין זה, אמנם לא כך אמר ר"ע, כי אם השיב בדברים רכים 'אם במקום חיותנו כך', אפילו שלומדים תורה כמו שלומדים, עדיין גוזרים הרשעים גזירות, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה, בלי תורה זו שאנו למדים מי יודע אלו גזירות יחולו על ראשינו, ולא היו דבריו למליצה לבד, כמו שאירע לבסוף שאכן נהרג רבי עקיבא על קידוש שמו יתברך.

